

Word ook in 2014
lid van de VVJ
alle informatie in dit nummer

De reshuffle in de Vlaamse media
BBI focust op auteursrechtenvergoedingen van freelancers
FotoMuseum Antwerpen zoomt in op persfotografie
Verslag van de VVOJ-conferentie in Zwolle
Raad voor de Journalistiek tikt *Story* op de vingers
En Karl Apers loodst ATV door woelige wateren

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 173 - 29 november 2013 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

UIT DE VVJ	
Verschraling en kwaliteit	3
OPROEP VVJ-LIDMAATSCHAP 2014	4-5
ACTUEEL	
De nieuwe gedaanten van het nieuws	6
Journalisten en communicatieprofessionals beoordelen elkaar	7
BBI focust op auteursrechten van freelancers	9
Belga levert met Box handige journalistentool	9
AVBB viert 50 jaar erkenning van beroepsjournalisten	9
FotoMuseum Antwerpen zoomt in op persfotografie	10-11
Verslag van de VVOJ-conferentie in Zwolle	12-13
IN GESPREK	
Enno Jambers: 'We zijn allemaal voyeurs'	14-15
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Dina Tersago c/ <i>Story</i>	16
Rob Daneels c/ <i>VTM –Telefacts</i>	17
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Karl Apers (ATV): kranten-gek in tv-land	18
ONDER EMBARGO	19

*Circa 1930 waren orde en discipline bij de Belgische persfotografen blijkbaar nog heel gewoon. Maar met zoveel waren ze dan ook nog niet, de professionele fotojournalisten van toen die de wacht moesten houden bij belangrijke gebeurtenissen. Het beeld maakt deel uit van enkele tentoonstellingen over persfotografie die momenteel gelijktijdig lopen in het Antwerpse Fotomuseum. De tweede fotograaf van links is overigens Joseph Quatannens van Le Lynx, aan wie het Fotomuseum bijzondere aandacht besteedt. Zie pagina's 10 en 11 van dit blad.
© Van Parys Media*

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Claes-Roels
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.claes-roels.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

VERSCHRALING EN KWALITEIT

Mediahuis 'herstructureert' dus veel zwaarder dan verwacht, en die mededeling is hard aangekomen. Ruim 200 mensen moeten buiten, onder wie 67 journalisten, zonder de vele tijdelijke medewerkers en freelancers te vergeten. De onderhandelingen tussen directie en personeel – vertegenwoordigd door vakbonden en VVJ – zijn volop bezig. De VVJ zal ook los hiervan haar leden maximaal bijstaan.

Uiteraard hebben Corelio en Concentra ergens een punt: ze doen om erger te voorkomen. Dat een hele krant moet worden opgedoekt, bijvoorbeeld. Toch kunnen we als VVJ alleen maar waarschuwen voor de gevaren. De voorbije jaren is er grote volatiliteit op de mediamarkt. Denk aan de problemen bij *De Morgen* enkele jaren geleden, of de overname van de zenders Vier en Vijf. Dat blijft allemaal niet zonder gevolgen. Nu heeft ook Sanoma laten verstaan dat bladen en zenders mogen worden uitverkocht. Ook dat zal ongetwijfeld slachtoffers vergen. Velen voorspellen, met de bikkelharte concurrentiestrijd en de tanende advertentiemarkt voor ogen, dat het einde nog niet in zicht is.

Vorige herstructureringsverliepen doorgaans zonder al te zware sociale gevolgen. Maar wat nu dreigt bij Mediahuis – en later wellicht nog elders – zal veel dieper gaan. Te vrezen valt dat er op de arbeidsmarkt van de Vlaamse pers geen opvang meer mogelijk is. Tot dusver vonden ontslagen werknemers vaak wel nog elders onderdak. Dat lijkt nu definitief voorbij: er zijn niet voldoende vacatures meer om alle ontslagenen op te vangen.

De media hebben een krimpbeving ingezet. Overal zal men met minder mensen en middelen hetzelfde werk moeten blijven doen. Maar het is niet omdat er minder lezers zijn, dat er minder journalisten nodig zijn. Dat is dé redeneerfout die de managers maken, en waar journalisten de gevolgen van dragen. Het valt niet vol te houden dat we met minder journalisten dezelfde kwaliteit kunnen leveren.

In de beide grote mediaconcerns die nu overblijven – Mediahuis en De Persgroep – is het gevaar reëel dat almaar meer journalisten die vroeger bij één krant hoorden, nu voor alle titels van de groep gaan werken. Die evolutie leidt enkel maar tot een verschraling van het nieuwsaanbod. Internet kan dat wel een beetje compenseren, maar in onvoldoende mate voor een ruim publiek.

Nog een laatste vaststelling. Door alle opeenvolgende herstructurerings van de voorbije jaren zitten we nu in Vlaanderen met een duopolie, en dat is hoe dan ook geen gezonde situatie. Teveel concentratie van macht – ook als het gaat om kranten, magazines of omroepen – is gevaarlijk. Vlaanderen verdient beter.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ / AVBB

(Foto Eric Vidal)

Word lid van de VVJ /AVBB – (het zal opnieuw

Waarom lid van de VVJ ?

Zonder de VVJ kreeg je als journalist geen **toegangs- en andere werkfaciliteiten** bij allerlei evenementen.
Zonder de VVJ kreeg je geen **service-op-maat** in verband met je journalistenstatuut.
Zonder de VVJ was de wet ter bescherming van het journalistiek **bronnengeheim** er nooit gekomen of alweer afgeschaft.
Zonder de VVJ genoten beroepsjournalisten en stagiairs niet van diverse **materiële voordelen**, zoals gratis openbaar vervoer.
Zonder de VVJ geen blijvende actie voor de nood aan **behoorlijk bezette en onafhankelijke redacties**.
Zonder de VVJ geen aandacht voor behoorlijke **lonen en vergoedingen** voor journalisten.
Zonder de VVJ miste je als **freelancejournalist** elk houvast.
Zonder de VVJ waren de gigantische **werkdruk** en andere arbeidsvoorwaarden op redacties geen item.
Zonder de VVJ was het aanvullend **journalistenpensioen** voor loontrekkende beroepsjournalisten afgeschaft.
Zonder de VVJ was het belastingtarief voor **auteursrechten** verhoogd van 15% naar 25%.
Zonder de VVJ was er geen breed basisplatform voor **zelfregulering** via de Raad voor de Journalistiek.
Zonder de VVJ en de VVBJ hadden **beeldjournalisten** nu geen perskaartlintjes om zich herkenbaar te maken.
Zonder de VVJ ontbeerde je essentiële **informatie** via ons magazine, website of redactedélégué's.
Zonder de VVJ was er gewoonweg geen wettelijk **statuut** voor beroepsjournalisten meer...

Beroepsjournalisten en anderen

De VVJ/AVBB is en blijft in de eerste plaats een beroepsunie voor erkende beroepsjournalisten. Dit zijn journalisten die professioneel aan de slag zijn bij algemene nieuwsmedia (en dit werk niet combineren met een commerciële nevenactiviteit, kwestie van onafhankelijkheid te garanderen). Precies omdat beroepsjournalisten de kern uitmaken van de nieuwssector in het land, en tegelijk de voornaamste waarborgen zijn voor nieuwswaardigheid, vormen zij het zwaartepunt in de werking van onze beroepsunie.

Toch heeft de VVJ/AVBB de deuren ook opengezet voor andere categorieën van leden: stagiairs, persmedewerkers (dit zijn journalisten die in nevenberoep voor een algemeen nieuwsmidium werken), oud-journalisten, technici (houders van een T-kaart), docenten en studenten in journalistiek. Zij kunnen voor een verminderd lidgeld toetreden tot de vereniging. In ruil genieten ook zij van een reeks voordelen op het vlak van informatie en service.

Vrijheid van vereniging

Specifiek voor de erkende beroepsjournalisten geldt dat zij formeel gezien niet verplicht zijn om lid te worden van de VVJ/AVBB. Zij betalen dan enkel een kostendekkende vergoeding voor de validatie van hun perskaart. Maar dan genieten zij niet van de aanvullende voordelen van het VVJ-lidmaatschap op het vlak van informatie en bijstand. Tevens laat dit ons als beroepsunie minder toe om te blijven opkomen voor de belangen en voordelen waar ook zij uiteindelijk van meegenieten.

Lidgelden / bijdragen 2014

VVJ-leden	€
Beroepsjournalist	115
* eventueel: waarborg autopersplaat	* 40
Stagiair	80
Erelid	60
Persmedewerker	65
Docent journalistiek	60
Student journalistiek	50
Technicus (T-kaart)	65

Niet-VVJ-leden	€
Beroepsjournalist die geen VVJ-lid wordt	
- vignet perskaart voor 2014	50
* eventueel: waarborg autopersplaat	* 65
* eventueel: vignet autopersplaat	* 50
Technicus (T-kaart)	
- administratiekost vijfjaarlijkse T-kaart	40
- vignet T-kaart voor 2014	15

ook in 2014 hard nodig zijn)

U kunt uw lidmaatschapsbijdrage overschrijven op rekening **BE33-2100-3197-0646** van de VVJ, Zennestraat 21, 1000 Brussel.

Vermeld uw **erkenningsnummer** of **ander lidnummer** in de mededeling.

Na ontvangst van uw betaling bezorgen we beroepsjournalisten zo vlug mogelijk de documenten die ze onmiddellijk nodig hebben: de validatievignet(ten) 2014 en het NMBS-formulier voor de gratis treinkaart. VVJ-leden ontvangen bovendien automatisch *De Journalist* en de *Journalistenagenda* en krijgen onmiddellijk toegang tot de volledige website www.journalist.be, inclusief de *Journalistendatabank* en het herwerkte *Vademecum voor freelancers*.

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Alle info op www.journalist.be

Voordelen voor VVJ-leden

- ✓ Beroepsstatuut, werkfaciliteiten
  - maximaal respect voor de officiële perskaart. Die officiële perskaart en ook de officiële autopersplaat doen heel wat deuren opengaan. Concreet krijg je makkelijker toegang tot persconferenties, afgezette politiezones, politieke of gerechtelijke cenakels, allerhande evenementen of welbepaalde informatie.
  - validatie van andere VVJ-lidkaarten voor zover mogelijk
  - terbeschikkingstelling van een internationale IFJ-perskaart
- ✓ Arbeidsstatuut, sociale bescherming
  - sociale onderhandelingen in de mediahuizen, afsluiten van cao's over lonen, werktijden, auteursrechten...
  - implementatie en verdediging van het wettelijke aanvullende journalistenpensioen voor loontrekkende beroepsjournalisten
  - individuele bijstand bij loonconflict, evaluatie of ontslag
- ✓ Bijzondere aandacht voor freelancers
  - *Vademecum voor Zelfstandige Journalisten*
  - bijstand-op-maat van onze VVJ-adviseur
  - permanent lobbywerk bij mediahuizen en overheden voor de verbetering van het zelfstandigenstatuut
- ✓ Auteursrechten
  - medeoprichter en medebeheerder van de JAM
  - collectieve en individuele bijstand
  - overleg met de uitgevers en overheden
- ✓ Groepsverzekeringen
  - aanbod van een voordelige groepsverzekering voor inkomensgarantie bij freelancers
  - aanbod van een voordelige groepsverzekering voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand
- ✓ Persvrijheid en beroepsaansprakelijkheid
  - permanente waakzaamheid voor persvrijheid
  - behoeder van de wet van 2005 op de bescherming van het bronnengeheim; behoeder van het journalistieke bronnengeheim tegenover de inlichtingendiensten
  - verdediging van journalisten die met klachten of aansprakelijkheidsvorderingen worden geconfronteerd
- ✓ Deontologie, zelfregulering
  - medeoprichter en medebeheerder van de Raad voor de Journalistiek
  - blijvende aandacht voor beroepsethiek
- ✓ Materiële voordelen
  - De officiële perskaart verleent je ook materiële

voordelen, zoals gratis openbaar vervoer bij NMBS en De Lijn, kortingen bij sommige aankopen, kosteloze toegang tot allerlei evenementen.

- ✓ Internationale solidariteit
  - participatie in de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten)
  - participatie in J@YS (opvang van buitenlandse journalisten in Brussel)
- ✓ Opvang van beginnende journalisten
  - participatie in het Instituut voor Journalistiek en diverse andere journalistenopleidingen
  - implementatie van het statuut van stagiair-beroepsjournalist
  - maximale bijstand in woord en daad van beginnende journalisten
- ✓ Informatie
  - maandelijks magazine *De Journalist*
  - toegang tot alle onderdelen van de website www.journalist.be (inclusief de *journalistendatabank* en het archief)
  - jaarlijkse *Journalistenagenda*
  - *Vademecum Zelfstandigen* en andere gidsen
- ✓ Individuele service
  - met alle vragen van administratieve, sociale, juridische of deontologische aard kun je als lid terecht op het secretariaat. Dit bestaat uit een nationaal secretaris/jurist, een adviseur voor de freelancers en twee administratieve krachten. Ook de VVJ-mandatarissen in de mediahuizen staan leden bij met woord en daad.
  - (pre)financiering gerechtelijke bijstand voor zover de eigen VVJ-middelen reiken
- ✓ Collectieve vertegenwoordiging
  - in de contacten met overheden (ordediensten, justitie, sociale departementen...)
  - in de contacten met de mediahuizen: sociale onderhandelingen over cao's, arbeidsreglementen, redactiestatuten...
  - in de contacten met private bedrijven of instellingen

Alleen een breed gedragen en zo sterk mogelijke beroepsvereniging garandeert dat we op al onze werkerreinen kunnen blijven opkomen voor de rechten en belangen van alle journalisten – ook weer in 2014.

DE MEDIARESHUFFLE EN DE JOURNALISTIEK: TUSSEN DOEMDENKEN EN HOOP

Pol Deltour

Terwijl bij Mediahuis een paar honderd banen op de tocht staan, schreeuwt NewsMonkey het uit van positivistisch plezier. Wat is nu de impact van de huidige mediareshuffle op de journalistiek?

Veel – om niet te zeggen alles – hangt af van het perspectief dat men hanteert. Zo zegt Pascal Kerkhove, hoofdredacteur van *Gazet van Antwerpen*, dat zijn krant alleen maar sterker uit het Mediahuisverhaal komt – “de ontslagen van collega’s daargelaten dan”, zoals hij het zelf uitdrukt. Ook elders bij Corelio en Concentra klinken die echo’s. Bij het management zijn ze zelfs boos als je nog maar de term ‘verschraling’ uitspreekt of – nog erger – herinnert aan de teloor-gang van *Het Volk*.

Ergens heeft men ook een punt. Binnen Mediahuis zullen straks wellicht (nog) betere kranten worden gemaakt dan nu al het geval is. *Gazet van Antwerpen* wordt verrijkt met content van *Het Nieuwsblad*, en *De Standaard* zal al eens kunnen profiteren van opmerkelijk lokaal nieuws uit Limburg. Het is precies de strategie die ook De Persgroep doorvoert met zijn titels. En jawel, daar profiteren uiteindelijk ook de trouwe lezers van. Een krant als *De Morgen* die wordt aangevuld met het beste uit *De Tijd*, *De Volkskrant* en *Het Laatste Nieuws*: wie kan daar nu tegen zijn?

(Foto Nicolas Maeterlinck /Belga)

Naast dat strikt bedrijfseconomische perspectief is evenwel ook een meer globale visie mogelijk. En die oogt op dit ogenblik minder positief. Minder journalisten – in het geval-Mediahuis spreken we nog altijd over 67 fte’s en een onbepaald aantal freelancers – betekent proportioneel minder journalistieke input. Die terugval blijkt bovendien structureel te zijn. Een jaar geleden al stelde de VVJ een opmerkelijke vermindering van het aantal geregistreerde beroepsjournalisten in Vlaanderen vast.

In het verleden, toen er in de media ook al volop werd gesaneerd, werden ook al journalisten ontslagen. Maar toen ging het nog om conjunctuurgebonden operaties, en vaak werden afgedankte collega’s snel weer vervangen. Door verse jonge krachten, die én goedkoper waren én meer mee met de nieuwste technologieën. Dat gebeurt nu duidelijk minder. Maar we worden dan ook midscheeps getroffen door een structurele mediacrisis, die de klassieke verdienmodellen voor nieuws radicaal omver gooit.

Dat leidt uiteindelijk wel tot een vermindering van originele content. En door het ineenschuiven van kranten en magazines, vindt een lezer elders niet zomaar anders en beter meer. Dat is wat wordt bedoeld met de verschraling van het krantenland-schap. Een vaststelling die ook de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) zopas nog tot de zijne maakte in een rapport over mediaconcentratie anno 2013 (www.vlaanseregulator-media.be). De VRM maakt zich daarover ook zorgen.

Hoop doet leven

Crisissen zijn uitdagingen, en van één ding zijn we zeker: mensen zullen altijd behoefte hebben aan nieuws. Veelal ook aan kwaliteitsnieuws, waarvoor men bereid zal blijven te betalen. En dus is het vooral zaak te blijven zoeken naar nieuwe verdienmodellen, die oude en nieuwe platformen combineren. De Vlaamse kwaliteitskranten krijgen dat ook almaar meer voor elkaar. *De Standaard*, *De Morgen* en *De Tijd* lukken er steeds beter in om het verlies van hun papieren oplages te compenseren met een meerverkoop online. Het is één van de hoopgevende tekenen in onzekere tijden.

Op hun manier hoopgevend zijn nieuwe digitale mediaprojecten die her en der uit de grond rijzen. Mensen als Wouter Verschelden zagen nooit zoveel kansen voor de journalistiek en nemen daar met *NewsMonkey* alvast een voorschot op. Verschelden scoort alvast één belangrijk punt: digitale media hebben een pak minder overheadkosten – geen papier, geen druk, geen distributie – en ze kunnen hun middelen dan ook volop investeren in content. Toch moeten ook daarvoor nog altijd financieringsmid-delen worden gevonden. Overigens zonder zijn ziel te verkopen aan adverteerders, op wie *NewsMonkey* nochtans zwaar wil inzetten.

En dan is er een andere omwenteling die veeleer hoop dan vrees opwekt: de digitalisering van de journalistieke werkwijzen zelf. Nieuwe technologieën laten toe sneller, efficiënter en diepgra-vender te werken. En dus krijgen we sommige opdrachten mogelijk al eens klaar met twee of zelfs op ons eentje, in plaats van met drie. Ook journalisten die dieper willen graven, zijn met de nieuwe mogelijkheden van *datamining* en *websearching* almaar beter af. Dat was ook de

boodschap aan het eind van de net voorbijge VWOJ-conferentie. Jonge mensen, die handig zijn met computers, passen ouder-wetse nieuwsgierigheid toe op de nieuwste onderzoekstech-nieken, en betekenen aldus een sterke wissel op de toekomst.

Blijven investeren

Mediamanagers torsen dezer dagen een zware verantwoor-delijkheid. Zij in de eerste plaats moeten hun bedrijven door de zware stormen loodsen waarin de digitalisering van de sa-menleving ons heeft gebracht. Blijven investeren in talent en in technologie is daarbij de boodschap.

Wat niet mag, is dat mediabedrijven te ver doorschieten in hun *reshuffle*. Geen overspannen afdankingen of besparingen dus. Geen afbreuk ook aan het arbeidsstatuut van hun perso-neel. Journalisten gaan vergoeden in bonussen in plaats van vast loon bijvoorbeeld, is onaanvaardbaar. Daarmee verkopen we de ziel van de journalistiek.

Ook de overheid kan helpen. Het Vlaams geld voor het inno-vatiecentrum MIX, het project *Krant in de Klas* en de (intussen twee) *Mediacademies* voor navorming van mediapersoneel zijn goed besteed. Net zoals de federale overheidssteun in de vorm van btw-vrijstellingen en goedkope posttarieven.

Maar *NewsMonkey & Co.* hebben een punt als ze zeggen dat het allemaal wat breder kan, en dat ook nieuwe onlineme-dia aanspraak kunnen maken op overheidshulp. Daarbij blijft dan wel de uitdaging te blijven selecteren wie al dan niet au-thentiek nieuwsmedium is. De criteria daarvoor zijn voorhan-den: het moet gaan om een professionele media-organisatie, zonder andere bedrijfseconomische belangen en met een deugdelijk onderscheid tussen het bedrijf en de nieuwspro-ductie. En er moet een voldoende bezette redactie zijn, met journalisten die over degelijke loon- en arbeidsvoorwaarden beschikken. Of die nieuwsorganisatie zijn boodschappen dan op papier, via golven of digitaal verspreid, is echt wel om het even.

COMMUNICATIEPROFESSIONALS POSITIEVER OVER JOURNALISTEN DAN OMGEKEERD

Pol Deltour

Journalisten zijn een stuk minder tevreden over de communicatieprofessionals met wie ze omgaan, dan omgekeerd. Dat blijkt uit gezamenlijk onderzoek.

De enquête werd in mei mee door de VVJ en haar Franstalige zustervereniging AJP opgezet. Andere organisatoren waren de BPRCA (Belgian Public Relations Consultants Association) en 3C (Corporate Communication Community). 410 journalisten vulden de enquête in, onder wie 253 Nederlandstalige, naast 203 communicatieprofessionals.

De resultaten laten zien dat communicatieprofessionals al bij al tevreden zijn over de journalisten met wie ze omgaan. 62% spreekt van een 'goede tot zeer goede' relatie, slechts 1% bestempelt de verhouding als 'slecht tot zeer slecht'.

Dan zijn journalisten een stuk minder te spreken over de communicatieprofessionals die ze frequenteren. Zeker als het over externe agentschappen gaat die voor een bedrijf of overheid werken. Met hen beschouwt liefst één journalist op de drie de relatie als 'slecht tot zeer slecht'. Intern aan een organisatie verbonden woordvoerders krijgen meer krediet, maar toch heeft nog altijd 7% van de journalisten over hen een 'slecht tot zeer slecht' gedacht.

Een nipte meerderheid van de journalisten (51%) zegt nog een 'goede tot zeer goede' verhouding te hebben met interne communicatieprofessionals. Voor externe communicatieagentschappen zakt dat cijfer weer tot 21%.

Nieuwswaarde

De klachten over en weer klinken bekend in de oren. Journalisten verwijten communicatieprofessionals vooral hen met een overdaad aan persberichten te bestoken - berichten die meer dan eens geen of nauwelijks nieuwswaarde hebben. Eén journalist op de vier twijfelt ook aan de betrouwbaarheid van de doorgestuurde informatie.

De communicatiewereld oordeelt dan weer dat journalisten niet genoeg hun informatie bij hen komen checken. En ruim een kwart stelt vast dat de pers toch vooral in slecht nieuws is geïnteresseerd.

Wat de communicatiemiddelen betreft, blijken vooral e-mail en telefoon te worden gebruikt, naast fysieke ontmoetingen. Van de sociale mediaplatformen Twitter, LinkedIn of Facebook wordt nauwelijks gebruik gemaakt.

Een opvallend verschil tussen beide groepen betreft nog de zienswijze op de besluitvorming op een redactie. Communicatieprofessionals zien merkkelijk meer zeggingsmacht weggelegd voor hoofd- en eindredacties dan de journalisten dat doen. Die laatsten bedelen zichzelf een grotere rol toe in de keuze van onderwerpen, titels of beelden.

GEZOCHT

Het kost moeite en tijd en dus geld. Onderzoeksjournalistiek is graven, uitspitten, bestuderen. Het is geen *light* journalistiek. Het is belangrijk. Want een kritische pers speelt een niet te onderschatten democratische rol. En toch worden er te weinig middelen uitgetrokken voor onderzoeksjournalisten om hun werk te doen, terwijl de maatschappij steeds complexer wordt. Het Fonds Pascal Decroos stimuleert onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen en daarbuiten, met werkbeurzen, conferenties, debatten, etc. Jij kan helpen. Hou de journalistiek scherp. Steun het Fonds Pascal Decroos en spring journalisten bij in hun zoektocht naar de spreekwoordelijke speld.

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK

fondspascaldecroos.org/steun

D_f

I AM PURE PHOTOGRAPHY

I AM THE NIKON D_f. Ik ben een samensmelting van Nikons legendarische SLR design met de laatste Pro-technologie. Ik bied ISO tot 204.800, een 16,2 MP CMOS-sensor en een EXPEED 3-processor. Ik ben het beste van het verleden en het heden in één camera. nikon.be

At the heart of the image

BELASTINGINSPECTIE FOCUST OP FREELANCEJOURNALISTEN

Ivan Declercq

De ISI (Inspection Spéciale des Impôts, Franstalige tegenhanger van de Bijzondere Belastinginspectie BBI) heeft 22 freelancers van de krantengroep L'Avenir een brief gestuurd waarin hun aangifte in 100% auteursrechten wordt verworpen en hun inkomen wordt geherkwalificeerd als 'baten uit vrije beroepen'. Met een boete van 50 % erbovenop.

"We hebben zes dossiers ontvangen van freelancers, onder wie twee beroepsjournalisten", zegt Jean-François Dumont, adjunct-nationaal secretaris van de AJP (Franstalige zusterorganisatie van de VVJ). Maar bij de AJP verwachten ze dat nog freelancers zullen aankloppen. Want de actie van de ISI gaat als een lopend vuurtje door het journalistengilde. "We raden de getroffen journalisten aan die herkwalificatie te betwisten", aldus Dumont. "We hebben een advocaat-fiscalist op de zaak gezet."

Die advocaat is meester Sébastien Watelet uit Waver. Volgens hem heeft de ISI vermoed dat er iets loos was met de belastingaangiften van freelancers van L'Avenir en is men gaan speuren. Hij acht het waarschijnlijk dat de ISI de hele sector zal uitkammen en zich niet zal beperken tot één krantengroep. Het onderzoek richt zich momenteel wel uitsluitend op zelfstandigen. Loontrekkenden die een deel van hun salaris in auteursrechten krijgen uitbetaald – zo zijn er een aantal gevallen in Franstalig België – vallen er vooralsnog niet onder, aldus meester Watelet.

Volgens de advocaat werkt de ISI transversaal en kan worden verwacht dat ook in Nederlandstalig België zal worden opgetreden tegen freelancers die hun inkomen volledig als

auteursrecht hebben ingevuld op hun belastingaangifte. "Volgens mij zal de hele sector worden doorgelicht, als de ISI een probleem vermoedt."

Meester Watelet zal in elk geval de herkwalificatie tot 100% inkomsten uit baten betwisten. "De auteur is de intellectuele eigenaar van zijn werk. De uitgever betaalt om er gebruik van te mogen maken. Oké, een 100% betaling in auteursrechten kan niet worden aangehouden, want de auteur heeft ook werk verricht dat moet worden betaald. Maar 100% in baten is evenmin aanvaardbaar, want als de auteur niet het recht op publicatie verleent, kan de uitgever niets doen met diens werk." Hij vindt een verdeling in 70% baten en 30% auteursrecht een heel billijke opsplitsing, die men er nu aan Franstalige kant probeert door te krijgen bij de fiscale overheid.

Bij Mediahuis zegt redactiemanager Werner Smeuninx dat nog niets is vernomen over enige actie van de BBI tegen Vlaamse freelancers. Ook Thérèse Geenen, verantwoordelijke voor 450 freelancers bij De Persgroep, zegt dat hooguit één of twee freelancers per jaar melding maken van een probleem met de fiscus.

BelgaBox bedient journalisten overal

Persagentschap Belga heeft speciaal voor journalisten een nieuwe tool ontwikkeld: BelgaBox. Op dat digitale platform kunnen journalisten terecht voor de Belga-agenda, nieuwsberichten en beelden, en archiefmateriaal bij de actualiteit. BelgaBox kan op alle mogelijke devices worden geconsulteerd, ongeacht het besturingssysteem.

Aan de tool ging een paar jaar denk- en ontwikkelingswerk vooraf. Zopas kreeg Belga er de ict-prijs 2013 van de gespecialiseerde nieuwssite DataneWS voor.

BelgaBox is voorbehouden aan professionele journalisten die werken voor een van Belga's aandeelhouders of mediapartners. Geïnteresseerden moeten zich laten registreren. In ruil krijgen ze waar ze ook gaan Belga handig mee op zak. (PD)

AVBB viert 50 jaar erkenning van beroepsjournalisten in Senaat

Op maandag 16 december in de namiddag is de AVBB te gast in de Senaat voor een viering van 50 jaar wet van 30 december 1963 op de erkenning van beroepsjournalisten. Tijdens een symposium zullen journalisten, uitgevers, academici en politici het woord voeren,

niet enkel over de voorbije halve eeuw, maar ook over journalistiek in de digitale toekomst. In de rand wordt ook een fototentoonstelling georganiseerd.

Een uitgebreid verslag van het symposium versijnt in het volgende nummer van dit blad. (PD)

FOTOMUSEUM ANTWERPEN

Firmin De Maître

Onder de noemer 'Persfotografie' loopt in het Antwerpse Fotomuseum nog tot 2 maart 2014 een niet te missen tentoonstelling van historisch journalistiek beeldmateriaal.

De collectie bevat ware monumenten uit de geschiedenis van de Belgische fotojournalistiek. Persfoto's betekenden voor vele mensen steeds hét venster op de wereld. Met name na de Eerste Wereldoorlog kregen de kranten belangstelling voor het beeld.

Een jonge vrouw uit het Brusselse, Germaine Van Parys, wiep zich in die tijd op de fotografie en ging de strijd aan met de mannelijke perswereld. Haar talent, gedrevenheid en mensenkennis maakten van haar een geduchte collega. Al vlug werd de toen 29-jarige fotografe opgemerkt door de krant *Le Soir*. Ook het koninklijk hof bleek haar persoonlijke stempel op de journalistieke beeldvorming te appreciëren. Germaine Van Parys was aldus de eerste vrouwelijke persfotografe in ons land. Later werd ze medestichter en ondervoorzitter van de *Association Générale des Reporters de la Presse Belge*.

Het was de tijd dat kranten nog met vaste fotografen in dienstverband werkten en hen de tijd en de mogelijkheid boden een stijl te ontwikkelen die het banale overtroffen. Tegelijk beseften de meeste uitgevers dat kwaliteitsjournalistiek niet steeds ten volle tot haar recht kwam in slecht gedrukte kranten. Ze kwamen daarom ook met weekbladen uit, die originele reportages brachten in woord en beeld. *Le Soir Illustré* bij voorbeeld, maar Germaine Van Parys had ook aan *L'illustration de Paris* een vaste klant. Van Parys werd meer en meer internationaal actief en ze organiseerde ook tentoonstellingen met het werk van persfotografen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog weigerde ze te werken, maar daarna werd ze oorlogscorrespondent voor buitenlandse

agentschappen in het spoor van de geallieerden. Germaine verwierf naam en faam. Haar nicht Odette Dereze kwam in 1953 bij haar in dienst, en in 1956 stichtte ze het agentschap *Agence de Presse Van Parys*. Haar soms exclusieve contacten met het koninklijk hof verleenden aan haar vakmanschap een speciaal aureool.

Het archief van Germaine Van Parys is gigantisch en omvat 3.500 glasplaten, 30.000 analoge negatieven en duizenden prints. Het beheer is in handen van de stichting Germaine Van Parys. Uit dit historisch erfgoed distilleerde professor Johan Swinnen nu én een tentoonstelling én het unieke boek *De aanraking van de tijd*. Dat was beslist geen sinecure.

Le Lynx

Parallel met de expositie Van Parys-Dereze stelt het Fotomuseum nog een andere belangrijke collectie uit het eigen archief tentoon. *Le Lynx* was de naam voor de activiteiten van Joseph Quatannens, een ingenieur-fotograaf uit West-Vlaanderen, die al vlug besepte dat hij vanuit Brussel moest opereren om het grote nieuws te brengen. Hij speelde op hetzelfde terrein als Van Parys, en werd een meester in het brengen van de actualiteit middels scherpe composities met een groot gevoel voor het volkse in de samenleving. De liefhebbers van de Cartier-Bressonstijl komen hier zeker aan hun trekken. Het begeleidende boek met sterke zwart-witbeelden laat ons proeven van de prille geschiedenis van de persfotografie. Deze tentoonstelling loopt tot 8 juni 2014.

Wie naar het Fotomuseum trekt, kan meteen ook nog genieten van het Sochi Project. Dat is een reportage van Arnold van Bruggen en fotograaf Rob Hornstra, beiden uit Nederland, over de Zuid-Russische badplaats Sochi, waar in 2014 de Olympische Winterspelen worden georganiseerd. Hun project staat voorlopig *on hold*, want wegens al te kritisch voor het regime zijn de visa van beide reporters ingetrokken. Tot slot besteedt het Fotomuseum aandacht aan het werk van de fotoredacteur. Hij is degene die – elke dag weer – uit de gigantische stroom beelden die voorbijtrekt het juiste beeld moet kiezen dat verrast, doet kijken en zich onderscheidt van het 'prentje' dat je overal ziet.

FOCUST OP PERSFOTOGRAFIE

Antwerpen, circa 1930. Is het Sinterklaas die aankomt? Een filmvedette of een buitenlands staatshoofd? Het evenement waarvoor iedereen hier op de Antwerpse dokken samentroeft, is onbekend, maar belangrijk zal het wel zijn, gelet op de massa fotografen.

©Van Parys Media

De joodse natuurkundige Albert Einstein op 28 maart 1933 aan de Antwerpse kaaien. Vlakbij bevindt zich de pakketboot Belgenland, die hem normaal gezien terug naar Duitsland zou brengen. Maar toen vernam Einstein dat de nazi's zijn bezittingen hadden aangeslagen en een haatcampagne tegen de joden waren begonnen. Daarom keerde hij alsnog niet terug.

© Germaine Van Parys

1969. Eddy Merckx en zijn echtgenote Claudine Acou bekijken thuis de fanmail die ze kregen na de bekendmaking dat de coureur doping zou hebben gebruikt.

© Odette Dereze

Verslag van de VVOJ-conferentie in Zwolle

DE MACHT VAN HET GETAL

Monica Moritz

Bezuinigingen en ontslagen, maar ook crowdfunding en datamining. Anno 2013 beheersen cijfers en getallen ook de onderzoeksjournalistiek. Dat waren dan ook de thema's van de twaalfde VVOJ-conferentie in het Nederlandse Zwolle. Om en bij driehonderd Vlaamse en Nederlandse onderzoeksjournalisten kwamen er elkaar tegen en wisselden ervaringen uit.

Toonaangevende sprekers tekenden in Zwolle voor ruim veertig workshops en trainingen. Die gingen over datajournalistiek, internetbeveiliging, grensoverschrijdende samenwerking, efficiënte research en schrijftechnieken. Kortom, alle tools waar eigentijdse onderzoeksjournalistiek nood aan heeft.

VVOJ-voorzitster Margo Smit herinnerde in haar openingstoespraak aan de vele opzienbarende onthullingen over spiedende overheden in het voorbije jaar. Maar ze wees ook op de moeizame werkomstandigheden van journalisten, die met steeds minder collega's steeds meer media moeten bedienen. Journalisten komen bovendien steeds vaker onder vuur te liggen, en ze moeten almaar meer afrekenen met intimidaties. "Een journalist mag zeker niet bang zijn onaardig gevonden te worden, je moet echt wel tegen een stootje kunnen. Of tegen een vis in je brievenbus." Want ook hier speelt de macht van het getal: als de tegenstand maar groot, sterk en talrijk genoeg is, ligt zelfcensuur snel op de loer.

Traditioneel werd tijdens de conferentie ook weer De Loep uitgereikt, diverse trofeeën voor de beste onderzoeksjournalistiek in Nederland en Vlaanderen. De Vlamingen grepen dit jaar, ondanks uitstekende inzendingen, naast de prijzen.

De fuckfactor

De keynote speech kwam van de Australische journalist Gerard Ryle, die tevens voorzitter is van het International Consortium of Investigative Journalism (ICIJ). Hij beklemtoonde de nood aan internationale samenwerking. "Veel grensoverschrijdende dossiers hebben nu eenmaal nationale staartjes", aldus Ryle. "Zonder de samenwerking van 112 journalisten in 58 landen was Off Shore Leaks – de ontrafeling van de miljardenfraude in fiscale paradisijs – niet mogelijk geweest. En door de publicaties in onder meer *The Guardian*, *The Washington Post* en *Le Monde* belandde het debat over belastingontduiking in de Europese Raad en bij de G 8."

Zelf publiceerde de Australiër onder de titel 'Skin and bones' een dossier over de internationale handel in lijken. Dat begon in Oekraïne en leidde naar Amerikaanse laboratoria die beenderen en huid verwerken zonder de herkomst van de lijken te kennen. Maar samenwerken is niet altijd makkelijk, erkent Ryle, "want journalisten zijn vaak lastige en eigenzinnige mensen".

Belangrijk is ook dat je wel degelijk een *working story* hebt. Gerard Ryle: "Het verhaal moet conflictueel en verrassend zijn. Hoe meer verrassingen, hoe beter. Het verhaal moet

de *fuckfactor* hebben: mensen die het horen, moeten zoiets zeggen als 'fuuuuck'. Hoe langer de fuck, hoe beter. En natuurlijk moeten je onthullingen mensen helpen of beschermen. Revelaties moeten nuttig zijn."

Ryle raadde ook aan om gevoelige dossiers eerst aan een advocaat voor te leggen en heel voorzichtig met het internet om te springen: "Je kunt soms beter je informatie gewoon *fedexen*" – met dank aan het gelijknamige koerierbedrijf.

In Vlaanderen is internationale samenwerking niet zo ingeburgerd, reageerde Ides Debruyne van het Fonds Pascal Decroos. "Zelfs met Nederlanders doen we het bijna nooit. Sommige kranten zijn nu wel Vlaams-Nederlands en wisselen ook artikels uit, maar echt samenwerken doen ze nog veel te weinig. En dat is jammer, zeker in tijden van financiële en budgettaire krapte. Er zijn genoeg grensoverschrijdende onderwerpen die we samen kunnen aanpakken, kijk maar naar het Fyra-dossier." Debruyne wees ook nog op de mogelijkheid om het JournalismFund aan te spreken voor de financiering van gezamenlijke projecten.

Cyberbescherming

De Britse journalist Alan Pearce - een doorgewinterde oorlogsverslaggever - had het over werken met het internet. Zijn workshop *Research the Deep Web* zat afgeladen vol. De mogelijkheden van het web zijn dan ook oneindig, aldus Pearce, "wat je daar vindt, grenst aan het oneindige".

Maar de Brit waarschuwde ook sterk voor de risico's waaraan een onderzoeksjournalist zich online blootstelt. "Elk spoor dat hij op het net achterlaat, kan zich tegen hem keren. Inlichtingendiensten, de politie of de zakenwereld kunnen alles wat je online doet bespieden en zo zelfs voorspellen wat je gaat doen. Cyberspace is een slagveld waar je kunt sneuvelen voor je stuk af is."

Twee jaar lang intussen hamert Pearce er bij Britse nieuwsmedia op dat ze aan hun *cybersecurity* moeten werken. Maar voor Edward Snowden op het toneel verscheen, reageerde niemand. "We leven in een totaal nieuwe wereld", aldus Pearce, "waar cybercriminelen en grote ondernemingen nog een stuk gevaarlijker zijn dan de NSA. Bedrijven die een verhaal niet leuk vinden, kunnen nog veel gemener en achterbakser uit de hoek komen dan inlichtingendiensten. Die kruipen in je computer en vergiftigen je leven, want ze maken misbruik van je data tot je hele persoonlijke en professionele bestaan een hel wordt."

De VVOJ-conferentie vond plaats in Hogeschool Windesheim in Zwolle. Een niet geheel onbesproken instelling: diploma's gingen er onlangs nog opmerkelijk vlot over de toonbank.

(Foto Monica Moritz)

Het enige antwoord is zelf spionagetechnieken toepassen en zo onzichtbaar mogelijk blijven, besluit Pearce. Op zijn minst gaat het dan om het versleutelen van e-mails en het vervormen van telefoongesprekken. Het Torproject (www.torproject.org) creëert nog meer van die ontsnapingsmogelijkheden.

Wakker van de schrik

Onderzoeksjournalisten hebben het inderdaad vaak niet onder de markt, zo bevestigde freelancejournaliste Sanne Terlingen. De Nederlandse won de Aanmoedigingsprijs van de VVOJ voor een verhaal over sekstoerisme in Ghana. Onder de titel *'Paradijs voor Pedo's'* bond ze de strijd aan met vastgoedmagnaat Arthur Paes. Hij wordt in Ghana aangeklaagd voor pedofilie.

Paes beweert dat Terlingens reportage bol staat van onwaarheden en hij klaagt de journaliste aan. "Al voor de publicatie kondigde hij aan dat ik op de blaren zou moeten zitten", aldus de jonge reporter. "En hij dreigde ermee dat ik nooit meer aan werk zou komen."

Gelukkig werkte ze met een hoofdredacteur die oordeelde dat haar verhaal goed onderbouwd was en die het risico met haar wilde delen. "Als je me vraagt of ik dit weer zou doen, dan is het antwoord: ja. Hoeveel stress, tijd en energie dit me ook heeft gekost. Ik heb

vaak wakker gelegen van de schrik. Maar het maatschappelijk belang compenseert dat allemaal. Multimiljonair Paes heeft trouwens net een website gelanceerd om met een kinderporganisatie te beginnen. Dat bevestigt alleen maar hoe belangrijk het is dat ik mijn mond niet houd."

Datamining

Hoe vind je cijfers over de meest uiteenlopende onderwerpen? En hoe lees en interpreteer je die? Daarover ging het bij de Amerikaanse Jennifer Lafleur van The Center of Investigative Reporting. Ze liet zien hoe je via het analyseren van data nieuwe trends of wantoestanden kunt detecteren. "Je moet zoveel mogelijk extreme gegevens uit statistieken, spreadsheets of landkaarten halen, en daar dan verbanden in zoeken om er een verhaal uit te putten met een menselijk gezicht. Je staat ervan versteld hoeveel nuttige gegevens soms te vinden zijn in spreadsheets van lonen, sterftecijfers in ziekenhuizen of jaarlijkse omzetcijfers."

Vandaar ook dat overheden en bedrijven journalisten die op zoek zijn naar data vaak afwimpelen of op een verkeerd spoor zetten. "Dat is dan vooral een teken dat je moet doorgaan met graven", aldus Jennifer Lafleur.

Storytelling

Maar een verhaal moet ook aantrekkelijk worden gemaakt. De meermaals bekroonde Amerikaanse onderzoeksjournalist Mark Lee Hunter toonde met veel animo hoe je researchgegevens in een tijdbesparende database kunt gieten. Die laat toe om een strak en spannend verhaal te schrijven waar feiten en getuigen centraal staan. Hunter: *"Write a story, not a phone-book"*. Ga voor de emo, zorg ervoor dat het publiek geeft om je verhaal."

De Amerikaan raadt ook aan met quotes te werken. "De mensen die het verhaal hebben beleefd, verwoorden dat ook het best.". Maar vooral: "Heb geen medelijden met personages die iets hebben mispeuterd en excuseer je bij de lezer nooit voor je harde aanpak. Tenslotte is die gebaseerd op feiten en is het jouw taak om wantoestanden te openbaren."

Ides Debruyne, medestichter van het Fonds Pascal Decroos, bevestigde dat het de taak is van de journalist om soms saaie maar belangrijke items goed te 'vertalen'. "Als journalist ben je verplicht *sexy* en *juicy* stukken te schrijven en feiten of ontwikkelingen raak uit de doeken te doen. Dat kun je het best met *cases* die aanslaan. Veel nieuwe technologieën en fondsen maken het trouwens mogelijk om aan zinvolle journalistiek te doen."

En de centen?

Daarmee is niet gezegd dat het met de onderzoeksjournalistiek echt goed gaat. De sector verkeert tot nader order in een financiële en zelfs existentiële crisis. Want met name de commerciële media pompen hier liever geen geld in, aldus Nico Haasbroek, voormalig hoofdredacteur van het NOS-Journaal. "Terwijl onderzoeksjournalistiek wel degelijk het neusje van de zalm is."

Geld blijft een heikel punt, omdat onderzoeksjournalistiek in eerste instantie door een elite wordt gelezen. "Maar belangrijker dan het aantal lezers is dat onderzoeksjournalisten de controleurs van de macht zijn", aldus Haasbroek. "En die macht is steeds geraffineerder bezig de maatschappij te belazeren. Dat zie je aan het bankenschandaal en

de financiële crisis. Het wordt allemaal te ingewikkeld voor gewone mensen en daarom is het belangrijk dat de slimme journalisten de macht op de hielen zitten. Gelukkig sijpelt onderzoeksjournalistiek stapje voor stapje ook door naar het grote publiek via de agendajournalistiek."

Dat ophefmakende onderzoeksdossiers worden weggekaapt door commerciële media is voor Ides Debruyne geen punt. "We zijn daar zelfs blij mee. Uiteindelijk is het publiek de grote winnaar. De klassieke kranten zijn sowieso sterk in het zich toe-eigenen van nieuws dat overal te vinden is, waarom zouden ze dan geen verhalen oppikken die er toe doen? Belangrijk is alleen dat de journalist voldoende betaald wordt en zijn werk behoorlijk kan doen."

Intussen kunnen journalisten zelf ook ondernemen en op zoek gaan naar extra financiering. Of zelf een nieuwsmedium opstarten via crowdfunding en fondsen. Debruyne: "Je kunt die fondsen zelfs combineren met elkaar."

Debruyne pleitte tot slot voor de afschaffing van de overheids-subsidies voor de commerciële media én de afschaffing van de commerciële inkomsten van de openbare omroep.

Hoop op beter

Hoe de media zullen evolueren, blijft onzeker. De klassieke kranten vissen voorlopig veelal in dezelfde vijver en concurreren elkaar vaak met nieuws dat gratis op het net wordt aangeboden. Toch ziet Nico Haasbroek licht aan het eind van de tunnel. "Net dankzij het internet en de daarmee verbonden datajournalistiek is er hoop op betere tijden. En dan zijn er gelukkig ook vele klokkenluiders die zich laten horen. Talloze slimme jongeren, die vertrouwd zijn met computers, komen in de wereld van de journalistiek terecht en passen nieuwe technologieën toe op ouderwetse nieuwsgierigheid. Daardoor neemt de animo voor onderzoeksjournalistiek toe. En wordt haar rol van vierde macht opnieuw belangrijker."

VVOJ-leden kunnen op de site van de VVOJ terecht voor de presentaties van de conferentie.

Enno JAMBERS: 'WE ZIJN ALLEMAAL VOYEURS'

Monica Moritz

Enno Jambers - zoon van - is 41 nu, en bijna de helft van die tijd was hij actief als cameraman. Met steeds weer veel passie benadert hij de realiteit door het oog van zijn lens. Het oprukken van almaar meer amateurbeelden houdt hem niet zo bezig. "We moeten blijven geloven in de kracht van het betere beeld en de onderlegde journalistiek."

De Journalist: Was dat een jeugdroom, cameraman worden?

Enno Jambers: "Als kind speelde ik al 'cameraman' met een kartonnen doos en toen ik op mijn veertiende een Zenit kreeg, een Russische spiegelreflexcamera, had ik de microbe goed te pakken. Op school was ik redelijk goed in economie en wiskunde, maar ik volgde mijn gevoel en koos voor de filmschool. Als student kon ik al vlug aan de slag als kabsleper. Op *Het Gouden Oog* zelfs in smoking! Maar mijn laatste jaar aan het Rits heb ik niet afgewerkt. Ik was voor een aantal vakken gezakt en moest overzitten. Maar door mijn vele vrijstellingen hoefde ik niet meer zo vaak naar de les, en zo begon ik flink de bloemetjes buiten te zetten. Dat jaar overleed ook mijn moeder, en toen voelde ik dat ik beter kon gaan werken dan te bissen. Ik ben dan als geluidstechnicus begonnen, en onderging mijn vuurdoop bij wijlen Luc Reusens, de lastigste cameraman van die tijd, en Paul Jambers, de moeilijkste opdrachtgever."

Kreeg je op het Rits een goeie basis mee?

"Absoluut, ook al blijft er een wezenlijk verschil tussen theorie en praktijk natuurlijk. Toen ik nog klank deed, heb ik met een vriend een kleine documentaire gemaakt die Paul (zo noemt Enno zijn vader consequent, n.v.d.r.) zo goed vond dat ik daarna ook enkele keren met hem mocht draaien. Maar ik was een beginneling en met Paul filmen is niet makkelijk. Ik ben dan eerst bij TV Brussel de kneepjes van het vak gaan leren. Een paar jaar later begon ik bij VTM voor *Het Nieuws*, *Telefacts* en *Royalty* te werken. Zo draaide ik de eerste tien jaar van mijn carrière bijna alleen maar journalistieke items."

Draaide je toen ook items in je eentje zoals camjo's vandaag?

"Voor nieuwsitems ging ik meestal met een journalist op stap. Maar af en toe draaide ik ook korte stukjes alleen, en nam ik bij ongevallen of een brandje soms een paar quotes op. Maar als cameraman echt interviews er bij doen, daar ben ik altijd tegen geweest. Ik kan mij niet tegelijk concentreren op mijn beeld en een gesprek. Als ik draai moeten de beelden bij de inhoud passen, en dan wil ik niet afgeleid worden. Daarom werk ik ook het liefst met een klankman. Ik kan begrijpen dat regionale zenders moeten bezuinigen en het daarom met eenmansploegen doen, maar nationale zenders moeten hun kwaliteitsnormen hoog houden, vind ik. Als gewezen klankman lukt het me nog redelijk goed om

tegelijk beeld en geluid op te nemen als het moet, maar ik doe dat liever niet. Beeld, geluid en journalistiek zijn verschillende vakken, je kunt niet alles tegelijk goed doen. Dat weet jij zelf goed genoeg." (lacht)

Maar precies omdat camjo's alles tegelijk doen, worden ze steeds vaker uitgestuurd...

"Ja, en die videoreporters zijn nog een graad erger dan een eenmansploeg. Die draaien met een kleine camera op automatisch, en dan gooien ze ook hun onderbelichte of onscherpe beelden op HD tv! Soms moet je die mensen wel inzetten, natuurlijk. Als je een jaar lang iemand volgt kun je niet elke opname met een volwaardige camera-ploeg draaien, dat is financieel niet haalbaar. Maar goed, het inzetten van camjo's en smartphonejournalisten is een logisch gevolg van de technologische evolutie. Veel kun je daar niet tegen doen. Een enkele keer levert het ook

waardevolle beelden op, die zelfs niet mooi hoeven te zijn. Denk aan de executie van Saddam Hussein. Bij onverwachte evenementen kom je met een cameraploeg meestal te laat. Daarom werkt elke journalist nu met zijn smartphone in de aanslag. Maar een nieuwsredactie kan niet systematisch met amateurbeelden werken. Er zal altijd plaats zijn voor volwaardige cameraploegen en kwaliteitsbeelden. Eigenlijk heb je nu twee gelijklopende tendensen: enerzijds eist men dat je camerawerk bijna *cinemakwaliteit* oplevert, maar anderzijds gebruikt men evengoed smartphonebeelden van getuigen (zucht). Tja, de klant is koning, én hij bepaalt het budget."

Film je journalistieke items anders dan reality?

"Alles wordt een beetje reality, ook de politiek. Je registreert gewoon elke situatie zo goed mogelijk, met het juiste beeld op het juiste moment. Ik ga altijd voor het mooiste en het meest veelzeggende beeld, dat de inhoud van het onderwerp aanvult. Dat veronderstelt dat je altijd heel alert bent. Dat je bijvoorbeeld goed luistert naar iemand die aan het praten is. Goed registreren kun je alleen als je ook inhoudelijk meedenkt. Dat geldt zowel voor journalistiek als voor reality. Ik heb veel voor *de Pfaffs* gedraaid, ook in mijn eentje, en dan moet je ook goed wakker zijn, hoor! Net zoals voor een koninklijk bezoek. Het belet niet dat iedereen oppervlakkige stukjes kan maken over een ongeval of zo. Daar hoeft je geen journalist voor te zijn. Een echte journalist is een dossiervreter die zijn onderwerp uitdiept en daarbij geholpen wordt door een cameraman. En camerajournalistiek betekent elke dag bijleren en met goeie, mooie beelden een verhaal

'Respectloos omgaan met getuigen dankzij wie je programma's kunt maken, is onaantvaardbaar.' (Foto Monica Moritz)

vertellen. Maar het houdt ook in dat je om 7 uur 's morgens in de regen staat te wachten in de Wetstraat op een politicus die geen commentaar kwijt wil en vlug naar binnen loopt.” (licht)

Waarom draai je vandaag minder journalistieke stukken?

“Toen ik zelfstandige werd, moest ik andere klanten vinden om aan de kost te komen. Ik draai wel nog veel documentaires en docureksen, en ik blijf een journalist in hart en nieren. Maar de Erkenningscommissie eist dat je je hoofdkomen uit journalistiek haalt en dat je dit hoofdzakelijk doet bij een medium dat algemene berichtgeving verstrekt. Alleen kun je als freelancer niet meer puur van journalistiek leven, en dus werk ik vaak voor productiehuisen en draai ik veel reality. Daar doen de leden van de Commissie heel moeilijk over. Bovendien pluizen ze ook nog je hele boekhouding uit, terwijl er in de Commissie ook concurrenten zitten. Ik heb daar allemaal geen zin meer in, ik vind die wet compleet achterhaald en een schending van mijn recht op werk. Ik heb dit jaar zelfs niet meer geprobeerd om mijn perskaart te hernieuwen. Maar ik blijf dat wel jammer vinden, want ik draai nog altijd informatieve programma's. In de praktijk mis ik die perskaart niet echt, maar toch... In het buitenland legitimeert ze dat je professioneel bezig bent en ze geeft je ook een veilig gevoel. Ik heb dat lidgeld van de VVJ altijd graag betaald, maar als de Commissie daarvoor je boekhouding gaat doorlichten en bepaalt wat je wel en niet mag draaien en dus verdienen, nee, dan doe ik niet meer mee. Veel freelancers zijn dat gedoe trouwens beu.”

Wat maak je nu het liefst?

“Ik vind bijna alles boeiend, maar het liefst doe ik veldwerk. Toen de docusoap opkwam, heb ik mij gespecialiseerd in het directe camerawerk, waarbij je een alerte *fly on the wall* moet zijn die het verhaal zo discreet mogelijk registreert. Ik heb dat grotendeels geleerd door jarenlang voor de nieuwsdienst te werken. Ook opdrachten in het buitenland hebben mijn horizon verruimd. Mijn uitgangspunt is altijd: samen met een regisseur of een journalist op een originele manier een verhaal vertellen en vorm geven.”

Je draait pas de laatste drie jaar vaak met Paul Jambers, hoe komt dat?

“Zijn stijl ligt me na aan het hart en zijn visie op televisie heeft ook mij beïnvloed. Ik hou sowieso al niet van een te strakke regie bij een documentaire of reality-reeks. Het is juist leuk om iemand te volgen met de camera op de schouder, zodat de kijker een beetje het echte leven voelt. Maar ik vind het ook boeiend om *schone*, afgewerkte beelden te maken. Die mix van esthetisch verantwoorde en toch spontane, rauwe televisie is niet makkelijk. Het duurt een tijd voor je dat soort camerawerk in de vingers hebt. Paul en ik zijn nu goed op mekaar ingespeeld. Vroeger zag ik hem misschien niet zo vaak, maar nu leren we elkaar al werkend beter kennen.”

Wat kan je storen bij je werk?

“Soms heb ik geen *connectie* met de regisseur of de journa-

list. Vooral als zij geen respect hebben voor de getuigen heb ik het moeilijk. Getuigen werken vrijwillig en meestal gratis mee en ze doen hun best. Respectloos omgaan met mensen dankzij wie je programma's kunt maken, is onaanvaardbaar. Maar ik probeer me altijd in te leven in wat de regisseur of de journalist wil. We vormen tenslotte een team, en we moeten goed op elkaar afgestemd zijn. Goede ideeën kunnen ook van mij of de klankman komen. Technisch heb ik het soms wel moeilijk met regisseurs die inserts eisen, terwijl ik juist iets goeds aan het draaien ben. Dan denk ik: *hier, pak de camera en doe het zelf.*”

Er is de laatste jaren veel krasse televisie gemaakt. Gaat het jou soms niet te ver?

“Het is altijd gênant om verder te draaien als iemand huilt of zo. Vroeger moest je daar ook nog direct op inzoomen. Gelukkig hoeft dat vandaag niet meer. Ik vind het mooier om

emoties discreet te laten zien. Emo werkt sowieso altijd, en ik vind het gebruik ervan ook niet slecht, zelfs niet in de journalistiek. Alle programma's zijn nu gebaseerd op emo. We zijn allemaal voyeurs, journalisten en cameramannen al helemaal, omdat we ook altijd op zoek moeten gaan naar

dat *persoonlijke* verhaal. Onlangs heb ik een moeilijke bevaling gefilmd in Congo, waar ze met drie op de buik van een zwangere vrouw aan het duwen waren en waar van alles mis liep. Op dat moment voelde ik me wel degelijk ongemakkelijk, maar toch draaide ik gewoon door. Je bent tenslotte professioneel bezig. Als je op zo'n moment stopt, mis je misschien toch een belangrijk moment. Voor mij houdt het wel op als ze getuigen manipuleren of dingen laten zeggen of doen tegen hun zin. Dat is een grens die ik niet overschrijd. Respect voor de getuige is essentieel.”

Hoe zie je de toekomst?

“Ik heb me onlangs geassocieerd met drie collega's, omdat je tegenwoordig geen grote opdrachten krijgt als je alleen staat. Ook financieel is dat zinvol, want vandaag ben je verplicht om in diverse types dure grootsensorcamera's te investeren. Nu werkt elk productiehuis, elke zender met een ander soort camera. Vroeger was het makkelijker: iedereen draaide op Betacam sp en dan hoefde je maar één camera te kopen. Maar financieel hoef ik niet te klagen, ik heb de laatste tijd veel kunnen draaien, en zeker voor Paul.”

Hoe zou je je carrière samenvatten?

“Dat is een moeilijke... Ik heb ongelooflijk veel boeiende, schokkende en roerende onderwerpen gedraaid. Ik maakte memorabele momenten mee, zoals toen ik de Pfaffs op reis volgde of ging deltavliegen met Kelchtermans en vreesde dat we zouden crashen. Maar ik ben pas 41 en ik voel me nog jong en flexibel. Als ik wat vrije tijd heb, werk ik in de tuin of ga fotograferen. Eén ding zal ik nooit doen: mijn leven riskeren in oorlogsgebieden. Oorlogsjournalistiek is echt een vak apart. Ik schuw geen risico's, daar niet van, maar enkel zolang ik die kan incalculeren. Een kogel in ruil voor een beeld, nee, daar dank ik voor. En voor de rest denk ik altijd: het beste moet nog komen.”

‘Beeld, geluid en journalistiek zijn verschillende vakken, je kunt niet alles tegelijk goed doen.’

Raad voor de Journalistiek

Beslissing over de klacht van mevrouw Dina Tersago tegen *Story*

Met een brief van 4 juni 2013 dienen de advocaten Peter Marx en Vicky Vanpeteghem namens hun cliënte, mevrouw Dina Tersago, klacht in tegen het weekblad *Story* en zijn hoofdredacteur, Frederik De Swaef. Aanleiding is het artikel onder de titel *'Als het tegenzit, kruij ik liefst onder een steen'*, gepubliceerd in *Story* van 7 mei 2013. (...)

DE FEITEN

Klaagster is een bekende persoonlijkheid sedert 2001, toen zij miss België werd. Sindsdien heeft ze een carrière in de media opgebouwd, en heeft ze meerdere programma's op VTM gepresenteerd. Zo presenteert ze al sedert de aanvang *'Boer zoekt vrouw'*, dat in het voorjaar 2013 zijn negende seizoen inging. In zijn nummer van 7 mei 2013 publiceert *Story* een uitgebreid artikel waarin de persoonlijkheid van klaagster wordt belicht en ze zelf geregeld aan het woord komt. Het artikel wordt op de cover van het weekblad aangekondigd met een grote foto van klaagster en de woorden: *'Dit weet niemand - Dina Tersago over het dagelijkse gevecht tegen haar demonen - "Mijn ouders zochten zelfs professionele hulp voor mij"'*. De cover wordt ook getoond in een TV-spot die uitgezonden wordt op Vijf en wordt als affiche gebruikt in krantenwinkels en als advertentie in de pers.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster voert vooreerst aan dat het artikel op een misleidende manier wordt aangekondigd. Door op de cover van het weekblad de slagzinnen te gebruiken *'Dit weet niemand'* en *'Dina Tersago over het dagelijks gevecht tegen haar demonen'* wordt de indruk gewekt dat de lezer een primeur te lezen zal krijgen die gebaseerd is op een interview met klaagster. Welnu, er is helemaal geen sprake van een primeur en het hele artikel is gebaseerd op een collage van eerdere uitspraken van klaagster in andere media, onder meer *De Morgen* en *Het Nieuwsblad*. Klaagster heeft bewust al geruime tijd geen interviews meer gegeven aan *Story*. Door de indruk te wekken dat klaagster *Story* te woord heeft gestaan wordt de waarheid geweld aan gedaan. Bovendien is klaagster van mening dat de inhoud van het artikel van *Story* onjuist is. De citaten zijn gerecycleerd uit interviews uit 2009, 2010 en 2011 en ze zeggen helemaal niets over haar huidige gemoedstoestand. De oude informatie en uitspraken van klaagster worden misbruikt en uit hun context gehaald. Door verhalen te verzinnen over de actuele vermeende gemoedstoestand van klaagster, wordt bovendien haar privacy aangetast.

Story betoogt dat helemaal niet de indruk gewekt is dat het blad met een primeur uitpakt die gebaseerd is op een interview met klaagster. Aan de hand van eerdere nummers van *Story* wordt aangevoerd dat, telkens als er van een primeur of een interview sprake is, dit met zoveel woorden bij het artikel wordt vermeld. Van een dergelijke vermelding was bij het artikel in het nummer van 7 mei 2013 geen sprake. Het betwiste artikel betrof integendeel een portret van klaagster, dat was opgebouwd uit informatie en citaten die eerder in de

pers zijn verschenen. Daarbij werden niet enkel citaten van klaagster zelf gebruikt, maar ook uitspraken van mensen uit haar omgeving. Dit is een gebruikelijke journalistieke techniek. In het artikel van *Story* wordt trouwens geregeld verwezen naar de gebruikte bronnen.

Wat de inhoud van het artikel betreft, is *Story* van mening dat het een accuraat beeld schetst van klaagster, aangezien het in grote mate gebaseerd is op haar eigen uitspraken. Uiteraard zijn een aantal uitspraken uit het verleden opgenomen, maar er is ook voldoende aandacht voor het heden, onder meer door het aan het woord laten van mensen uit haar omgeving. Het artikel is ook niet negatief, maar bevat ook positieve accenten, zodat er een genuanceerd beeld van klaagster is gegeven.

BESLISSING

De inhoud van het artikel

Naar zeggen van *Story* zelf is het artikel een portret van klaagster, dat is samengesteld uit diverse actuele en oudere bronnen. Een portret is een gebruikelijk en aanvaardbaar journalistiek procedé. Dat voor een portret citaten uit het verleden worden gebruikt is verdedigbaar, op voorwaarde dat er geen misverstand bestaat over het tijdstip waarop de uitspraken zijn gedaan (zie de bijlage bij artikel 3 van de Code: *'Archiefmateriaal moet altijd als archiefmateriaal herkenbaar blijven als het gebruik ervan aanleiding kan geven tot misverstand bij het publiek'*). In het portret dat *Story* heeft gepubliceerd in zijn nummer van 7 mei 2013 worden meerdere citaten van klaagster opgenomen, zonder evenwel duidelijk te maken dat die meer dan drie jaar oud zijn zodat de lezer de indruk kan krijgen dat ze van recentere datum zijn. Hierdoor wordt een verkeerde indruk gegeven over de huidige gemoedstoestand van klaagster.

De voorstelling van het artikel

Het artikel wordt op de cover van *Story* aangekondigd met de woorden: *'Dit weet niemand'* en voorts: *'Dina Tersago over het dagelijkse gevecht tegen haar demonen - "Mijn ouders zochten zelfs professionele hulp voor mij"'*. Deze titels geven de indruk dat het weekblad uitpakt met een exclusief (door de vermelding *'dit weet niemand'*) interview (door het gebruik van een citaat van klaagster). Nochtans is er van een exclusief interview helemaal geen sprake, zoals *Story* zelf erkent, maar van een portret. Het citaat op de cover geeft bovendien de indruk dat het artikel betrekking heeft op de huidige gemoedstoestand van klaagster, terwijl het in grote mate naar het verleden verwijst. De voorstelling van het artikel is dan ook niet in overeenstemming met de werkelijkheid (zie artikel 1 van de Code: *'De journalist bericht waarheidsgetrouw'*).

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is gegrond.

Brussel, 14 november 2013

Beslissing over de klacht van de heer Rob Daneels tegen VTM - Telefacts

Met een brief van 5 maart 2013 dient de heer Rob Daneels klacht in tegen VTM. Aanleiding is de reportage 'Vaccineren of niet' die werd uitgezonden in *Telefacts* van 5 februari 2013. Eindredacteur *Telefacts* Thomas Van Hemeledonck heeft hierop geantwoord met een brief van 15 april 2013 (...).

DE FEITEN

Op 5 februari 2013 wordt in *Telefacts* een reportage uitgezonden over 'Vaccineren of niet'. Voor- en tegenstanders van vaccinatie komen erin aan het woord. Klager, die tegenstander is en zijn kind niet laat vaccineren, wordt eveneens in de uitzending geïnterviewd.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager voert aan dat de reportage zeer onevenwichtig is en dat op een sensationele manier – ook door gebruik te maken van suggestief beeldmateriaal – werd geprobeerd om de kijkers bang te maken voor de kinderziektes en hen te overtuigen van de noodzaak van vaccinatie. De voorstanders van vaccinatie komen veel meer aan het woord dan de tegenstanders, en het waarheidsgehalte van hun uitlatingen wordt niet gecheckt.

Ook de commentaar is volgens klager eenzijdig. VTM heeft ook nagelaten te vermelden dat het laboratorium van een geïnterviewde voorstander minstens deels gefinancierd wordt door een vaccinfabrikant.

Een en ander is in strijd met wat VTM aan klager had beloofd toen hem werd gevraagd aan het programma mee te werken. VTM had toen laten weten dat er waarheidsgetrouw zou worden bericht en dat voor- en tegenstanders gelijk aan bod zouden komen.

Klager is ook van mening dat het interview dat van hem is afgenomen niet getrouw is weergegeven. Klager heeft in dat

vraaggesprek talrijke wetenschappelijke argumenten tegen vaccinatie aangevoerd, maar daarvan is in de reportage niets uitgezonden.

Klager heeft na de uitzending per mail gevraagd om fouten uit de uitzending recht te zetten, maar VTM is daar niet op willen ingaan zodat hem ook in strijd met de journalistieke beginselen een weerwoord is ontzegd.

VTM is van mening dat de reportage correct was en dat de journalistieke beroepsregels op geen enkele manier werden geschonden. De reportage is vertrokken van de vaststelling

dat kinderziektes opnieuw vaker de kop opsteken, en dat de overheid daarom oproept om kinderen te laten vaccineren. In de reportage werden voorstanders van het overheidsbeleid aan het woord gelaten, maar eveneens enkele mensen die zich verzetten tegen vaccinatie.

In dit kader werd ook klager geïnterviewd. Klager krijgt de gelegenheid om de beweegredenen toe te lichten waarom hij zijn dochter niet wil laten vaccineren, en zijn zienswijze is in het programma correct weergegeven.

Ook een arts en een koppel die tegenstander zijn van vaccinatie komen in de uitzending aan bod. Voorts worden in de reportage wetenschappers aan het woord gelaten die voorstander zijn van vaccinatie. Het kan niet als een journalistieke fout worden beschouwd wanneer resultaten van wetenschappelijk onderzoek en het beleid van de overheid inzake vaccinatie als feiten worden voorgesteld, en niet als loutere opinie of bewering.

Vermits in de uitzending geen enkele manier foute informatie werd gegeven, was er ook geen reden om op de vraag tot rechtzetting van klager in te gaan, betoogt VTM. Klager heeft in de reportage zelf uitgebreid de kans gekregen om toe te lichten waarom hij tegen vaccinatie is.

BESLISSING

Het komt de Raad voor de Journalistiek niet toe om een uitspraak te doen over de voor- en de nadelen van vaccinatie. De Raad kan enkel nagaan of de televisiereportage die *Telefacts* daarover heeft uitgezonden in overeenstemming was met de regels van journalistieke beroepsethiek.

De Raad stelt vast dat de reportage in haar geheel inhoudelijk evenwichtig was.

Het is juist dat niet alle argumenten die klager in het interview had aangevoerd in de reportage aan bod zijn gekomen. Klager erkent evenwel zelf dat een aantal van die argumenten in de

uitzending naar voren zijn gebracht door dr. Gaublomme, die eveneens aan het woord werd gelaten. Bovendien kunnen in een reportage van een beperkte duur niet alle argumenten van alle partijen aan bod komen.

Gelet op die overwegingen was er voor VTM dan ook geen reden om een rechtzetting uit te zenden.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is ongegrond.

Brussel, 14 november 2013

(foto Dirk Waem/Belga)

Mens achter het nieuws

Karl APERS (ATV): kranten-gek in tv-land

Jan Backx

'Met - dank - voor uw zéérrr gewaardeerde aandacht, en tot wakkerrrs!' Karl Apers, ankerman van het ATV-debatprogramma *Waker op zondag*, geniet van taal. Hij kauwt zijn woorden en zaait als een volleerd componist rusten tussen lettergrepen. Zo weet hij zijn vragen en conclusies telkens weer dat ietsje in-dring-en-der te maken. Volgend jaar omarmt Karl, 49 nu, de ouwe Abraham. Een gevaarlijke leeftijd voor journalisten.

Achter een pintje bier en wat blokjes kaas rust hij uit van het feestgedruis rond het 20-jarig bestaan van ATV. Daags voordien schuifelden duizenden nieuwsgierige kijkers doorheen de studio's - in die van buiten gezien lelijke hangar tegenover het MAS - om de ATV'ers in levenden lijve te kunnen bezig zien. In zijn *Waker op zondag* had Karl alleszins een dikke feestvis aan de haak: AEL-kopstuk Dyab Abou Jahjah, terug van weggeweest en uiterst beminnelijk pratend als een welgedane zakenman.

Maar eerst een biecht: Karl Apers blijkt een import-Antwerpenaar te zijn. "Ik sleet mijn jeugd in Puurs", vertelt hij. "Pa was turnleraar en drijvende kracht achter gymnastiekverenigingen met inspirerende namen, zoals *Vlug en Vrij* en *THOS: Tot Heil Onzer Spieren*. Nu nog geeft hij bewegingsles in bejaardenhomes. Mijn pa zag veel mensen en dat hielp mijn moeder, die van thuis uit een Eural Spaarkas-agentschapje runde. Als kind zag ik hoe de royalistisch gedeseerde familie van mijn moeder het uiteindelijk toch goed kon vinden met het Vlaamsgezinde nest van mijn vader. Het spookt al lang door mijn hoofd om dat ooit te boek te stellen."

Karl verslond thuis de krant. En hij was gebiologeerd door een beduimd boekje van toenmalig BRT-meneer Piet Van de Sype: *Hoe word ik tv-reporter?* In het plaatselijke college volgde hij de richting Latijn-wetenschappen, dan wiskunde. "Een nieuwe directeur maakte schoon schip met onze rafele, gebleekte jeans en verving schrijven als straf door zijn stokpaardje geheugentraining. Zoveel bladzijden uit *Caesars De bello Gallico* uit het hoofd..." Karl voetbalde ook, tot zijn achttiende bij Excelsior Puurs.

Maar gaandeweg ontdekte hij toch dat taal zijn ding was. "Als collegejongen won ik ooit een serviceclub-prijs, met een verhandeling over *Het gezin in onze huidige samenleving*." Na enig twijfelen koos hij uiteindelijk voor hogere studies vertaler-tolk: Nederlands-Spaans-Frans. "Afgestudeerd in 1986, ging ik tolken op raden van bestuur bij Sabena en in commissies van de Kamer, bijvoorbeeld bij een zoveelste fase in de staats hervorming. Leuk allemaal, zeker in combinatie met mijn assistentschap in de tolkenopleiding. Maar ik bleef wat op mijn creatieve honger. Zo kwam ik in 1995 voor de eerste keer met mijn gezicht op ATV, in de toenmalige stedelijke inforubriek *De Antwerpenaar*.

Als volbloed Sinjoor herinner ik me die uitzendingen als de dag van gisteren. Een roodharige Chantal Leyers wuift lucht-

hartig naar de volwassen Antwerpse kijkbuiskinderen, die ze indringend toespreekt over het juiste uur dat ze hun vuilniszakken mogen buitenzetten. Naast Chantal: een ernstig meneertje dat vaak bevestigend knikt. Jawel, dezelfde Karl die nu tegenover me zit!

In 1999 waagde hij zijn kans op het journalistenexamen van de VRT. Karl: "Hoera, geslaagd, samen met een dozijn anderen. Voor de grote groene tafel moest ik uit het blote hoofd wat ten beste geven over Patrick Janssens. Een meevaller, want net voordien had ik als Radio Contact-medewerker nog een portretje gemaakt van de toen splinternieuwe SP-voorzitter. De tegenvaller: er waren op dat moment geen vacatures aan de Reyerslaan." In datzelfde 1999 trok Rudy Collier hem over de streep om bij ATV te komen. "Rudy had het programma *Waker op zondag* bedacht en wilde mij als presentator. Op 13 februari 2000 werd ik voor de leeuwen gegooid. Mijn god, als je die eerste uitzending nu terug ziet: hoe traàg... Vanaf 2002 begon ik ook eindredactie te doen. Toen beleefden we een reeks absolute Antwerpse dieptepunten: een moord gevolgd door rellen op de Turnhoutsebaan, de Visa-kwestie, het drama dat Hans Van Themsche aanrichtte, machinist Guido De Moor die op een bus werd doodgeslagen."

Eind september startte ATV met *Antwerpen vandaag*, een dagelijks duidingsprogramma dat Karl Apers zal aansturen en presenteren. "Het is de bedoeling nog korter op de bal te spelen", legt hij uit. "Ik vind het alleszins een formidabele opportuniteit. Bovendien krijg ik armslag om nieuwkomers op de redactie te coachen. Dat maakt werken bij ATV extra prettig: het is geen log mammoetbedrijf, waar besluitvorming oeverloos aansleept. En die jongeren, tja, waar het hen misschien toch wat aan ontbreekt is die *drive*. Ik betrap me er nog altijd op dat ik kranten-gek ben. Op reis verslind ik buitenlandse bladen, en intussen ben ik er gerust in dat mijn krantenboer thuis alles mooi bijhoudt tot ik terug ben."

Wat een gelukkig privéleven welteverstaan niet in de weg staat. "Met Katrien, een romaniste, heb ik drie prachtige kinderen: Michiel (16), Willem (14) en Eva (10). Zij liggen ook aan de basis van mijn passie: gezinsreizen uitstippelen en voorbereiden. Frankrijk, Spanje, de Baskische kust... Jongens toch, is er iets mooiers?"

Onder embargo

De *Standaard* heeft drie nieuwe VVJ-redactieafgevaardigden: **Peter De Lobel**, **Dries De Smet** en **Marjan Justaert**. Ze werden met een uitgesproken meerderheid verkozen: 52 van de 53 op dat moment op de redactie vertoevende journalisten.

Het drietal staat meteen een belangrijke taak te wachten: mee de onderhandelingen opvolgen over de integratie van hun redactie in **Mediahuis**, de bundeling van de krantenactiviteiten van Corelio en Concentra.

Mediahuis maakt alleszins vaart met de geplande synergieën tussen de vier betrokken kranten. Diverse journalisten zagen - meer dan eens tot hun eigen verbazing - stukken al opduiken in een andere titel. Of dat wel zo kosjer is in het licht van de wet op de **auteursrechten**, valt nog te bezien. De VVJ en de JAM volgen het op de voet.

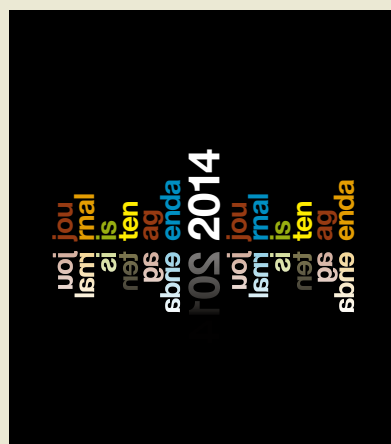
Voor de sportberichtgeving bij Mediahuis is intussen een centrale chef aangesteld: **Guy Fransen**, tot nu hoofdredacteur van *Het Nieuwsblad*. Hij stuurt voortaan de sportredacties van *Het Nieuwsblad*, *Gazet van Antwerpen*, *Het Belang van Limburg* en *De Standaard* aan.

Jaarboek Voetbal tegen Koninklijke Belgische Voetbalbond: 2 - 0. Nu heeft ook het Brusselse hof van beroep in kort geding beslist dat de foto van vierende **Rode Duivels** op de cover van het *Jaarboek Voetbal 2012-2013* wel degelijk rechtmatig is.

Het hof van beroep bevestigt dat de foto van Vincent Kompany & Co. - in volle euforie na een doelpunt tegen Schotland - niet direct privacygevoelig is maar een publiek karakter heeft. Bovendien wordt het beeld wel degelijk voor **journalistiek-informatieve doeleinden** gebruikt. Van een louter commerciële exploitatie kan auteur Koen Van Wichelen noch uitgever André Van Halewyck worden beschuldigd, aldus het arrest.

Mark Grammens heeft na 55 jaar journalistieke activiteit definitief de pen neergelegd, en dat is half november in Antwerpen met een erehulde bedacht. Grammens was onder meer redacteur van *De Nieuwe*, stichtte het *Tijdschrift voor Diplomatie* en was gedurende een kwarteeuw uitgever en journalist van het eenmansblad *Journal*.

VVJ-leden kunnen ook nu weer een op journalistenmaat gesneden agenda voor volgend jaar verwachten. De **JournalistenAgenda 2014** bevat, naast de klassieke jaarkalender, opnieuw een hoop need- en nice-to-know informatie over onze stiel.

De **Citi Journalistic Excellence Award** is aan zijn vijftiende editie toe. De prijs belooft de beste financieel-economische journalistiek in België. Zich inschrijven kan binnenkort, maar geïnteresseerden kunnen alvast in hun persoonlijke archieven duiken.

Winnaars kunnen deelnemen aan een achtdaagse internationale masterclass voor economische en financiële journalisten aan de Columbia University in New York, samen met collega's uit twintig landen.

Alvast niet meer in de running is **Johan Van Overtveldt**, voormalig hoofdredacteur van *Trends*. Hij verliet de journalistiek om de N-VA te versterken. Mogelijk duikt Johan straks dus op een of andere verkiezingslijst op. Alhoewel volgens *Knack* ook een topfunctie bij de Nationale Bank tot de mogelijkheden behoort.

En nog een transfer van de journalistiek naar N-VA: **Michaël Lescroert**, tot 2012 hoofdredacteur van *P-Magazine* en sindsdien chef bij *Gazet van Antwerpen*. Hij wordt woordvoerder van Liesbeth Homans, de Antwerpse OCMW-voorzitter.

De **Nacht van de Journalistiek**, waarmee de Vlaamse uitgeverij zich kenbaar maken aan laatstejaarsstudenten journalistiek, vindt volgend jaar plaats op 23 april. Tijdens de Nacht wordt traditiegetrouw de Prijs van de Minister van Media uitgereikt aan een laatstejaarsstudent met

onontgonnen journalistiek talent. Thema van de prijskamp is dit jaar '1914-1918'.

Alle laatstejaarsstudenten van een bachelor- of masteropleiding journalistiek kunnen deelnemen. Werkstukken moeten voor 12 maart 2014 worden ingediend op info@nachtvandejournalistiek.be.

Rudy Dufour is, 57 jaar oud, overleden. Hij maakte vooral naam als VRT-radiojournalist, een zijspoon naar VTM in de jaren '90 niet te na gesproken.

Miranda Gijsen heeft bij TV Limburg haar functie van hoofdredacteur neergelegd en wordt er opnieuw reportagemaker en eindredacteur. TV Limburg gaat straks meer samenwerken met de andere regionale zenders van Concentra (ATV uit Antwerpen, TV Oost uit Sint-Niklaas en TV Limburg Nederland), en voor de aansturing daarvan wordt meer een managers-type gezocht.

Het Belang van Limburg is intussen in de prijzen gevallen bij de European Newspaper Awards. Onder meer de voorpagina van *Het Belang* over de sluiting van **Ford** in oktober vorig jaar kon de jury bekoren. Die cover pakte paginabreed uit met een citaat van Henry Ford: 'A business that makes nothing but money is a poor business.'

Nog bij *HBVL* is journalist **Gunter Willekens** aangesteld om oplossingen te bedenken voor de problemen waarmee lezers regelmatig naar de krant bellen. En daarover vervolgens te berichten, natuurlijk. Een onverklaarbaar hoge gsm-rekening? Huis zonder aardgas? Gunter beantwoordt telefoontjes elke maandag tussen 12 en 14 uur.

Zeg niet langer VMMA (of Vlaamse Media Maatschappij), maar **Medialaan**. Dat is vanaf Nieuwjaar immers de nieuwe naam van het moederbedrijf van VTM, 2BE, Q-music & Co. De naamsverandering gaat gepaard met een nieuwe baseline: 'Maak het mee'.

En op 28 november is in Brussel **Mediacademie II** gelanceerd, een vormingscentrum specifiek voor professionals uit de audiovisuele mediasector. Mediacademie I, die al een paar jaar operationeel is, focust op personeel van de printmedia. De Mediacademie voor de AV sector wordt beheerd door Mediarte. De VVJ zit ook hier in de Adviesraad.

A middle-aged man with short brown hair, wearing a dark grey suit, a light blue shirt, and a blue and white striped tie, stands in a library. He is holding an open book in his hands. The background consists of bookshelves filled with books. A blue text box is overlaid on the right side of the image.

Het moet
niet altijd
Rik Torfs
zijn ...

Zoek eens op

www.expertendatabank.be